

Vybrané kapitoly z dějin studené války

Zimní semestr 2018/2019

Vyučující: PhDr. Jaroslav Fiala, Ph.D.

e-mail: jaroslav.fiala95@gmail.com

Požadavky k atestaci (zápočet):

Podmínkou k získání zápočtu je přednesený referát, aktivní účast na seminářích a úspěšné absolvování závěrečného testu, který vychází z probraných témat v rámci kurzu.

Stručná charakteristika kurzu:

Cíle kurzu je poskytnout přehled o vybraných tématech z dějin studené války. Kurz se chronologicky zaměří na vybrané události od konce druhé světové války do rozpadu východního bloku. Soustředí se jak na politiku USA a SSSR v Evropě, tak na příklady jejich působení v Latinské Americe nebo Asii. Vybraná témata bude provázet systematizace a porovnání základních historických interpretací studené války a diskuse o výzkumných problémech s ohledem na politické souvislosti a dobový kontext jejich vzniku.

Povinná četba:

Fiala, Jaroslav: *Jak se zbavit Castra, Kuba, USA a Československo ve studené válce*, Rybka Publishers, 2016.

Leffler M., Westad, O. A., *The Cold War, vol I-III*, Cambridge University Press 2010.

LaFeber, W., *America, Russia, and the Cold War, 1945-2006*, 10th Edition, McGraw-Hill, 2008.

Program:

- 1) Studená válka: úvod, zkoumání, interpretace
- 2) Vznik studené války, konsolidace sovětského bloku
 - a) Naimark, N., „The Sovietization of Eastern Europe“ in: Leffler M., Westad, O. A., *The Cold War, vol I*, Cambridge University Press 2010, s. 175-197.
 - b) Leffler, M., „The Emergence of American Grand Strategy, 1945-1952, in: tamtéž s. 67- 88.

3) Militarizace studené války

Laura McEnaney, „Cold War mobilization and the domestic politics: the United States,“ in: Leffler M., Westad, O. A., *The Cold War, vol I*, Cambridge University Press 2010, s. 420-441.

LaFeber, W., *America, Russia, and the Cold War, 1945-2006*, 10th Edition, McGraw-Hill, 2008, s. 107-131.

4) Chruščov, Eisenhower a Kennedy

a) Mastný, V., „Soviet Foreign Policy 1953-1962“, in Leffler M., Westad, O. A., *The Cold War, vol I*, Cambridge University Press 2010, s. 312-330.

b) McMahon, Robert J., „US National Security Policy from Eisenhower to Kennedy“, Leffler M., Westad, O. A., *The Cold War, vol I*, Cambridge University Press 2010, s. 288-311.

5) Strategické zdroje, západní intervence v Íránu a Guatemala

a) David S. Painter, „Oil, Resources, and the Cold War 1945-1962,“ in: Leffler M., Westad, O. A., *The Cold War, vol I*, Cambridge University Press 2010, s. 486-507.

b) Kinzer, Stephen *Bratři. John Foster Dulles, Allen Dulles a jejich tajná světová válka* Rybka Publishers 2016, s. 190-226.

6) Kubánská revoluce

a) Fiala, Jaroslav: *Jak se zbavit Castra, Kuba, USA a Československo ve studené válce* (Rybka Publishers 2016), s. 25-61.

b) Tamtéž, s. 63-83.

7) Karibská krize

a) Holloway, D., „Nuclear Weapons and the escalation of the Cold War, 1945-1962,“ in: Leffler M., Westad, O. A., *The Cold War, vol II*, Cambridge University Press 2010, s. 376-393.

b) Fiala, Jaroslav: *Jak se zbavit Castra, Kuba, USA a Československo ve studené válce*, s. 137-169.

- 8) Období *détente*, kubánsko-sovětské intervence
- a) LaFeber, W., *America, Russia, and the Cold War, 1945-2006*, 10th Edition, McGraw-Hill, 2008, s. 267-298.
 - b) Gleijeses, Piero, „Cuba and the Cold War“, in: Leffler M., Westad, O. A., *The Cold War, vol II*, Cambridge University Press 2010, s. 327-348. Též Fiala, J. *Jak se zbavit Castra, Kuba, USA a Československo ve studené válce* (Rybka Publishers 2016), s. 239-249.
- 9) Eskalace studené války v tzv. třetím světě a na západní polokouli
- a) Latham, Michael E., „The Cold War in the Third World, 1963-1975,“ in: Leffler M., Westad, O. A., *The Cold War, vol II*, Cambridge University Press 2010, s. 258-280.
 - b) Coatsworth, John, „The Cold War in Central America 1975-1991,“ in: Leffler M., Westad, O. A., *The Cold War, vol III*, Cambridge University Press 2010, s. 201-221.
- 10) Změna dynamiky, Gorbačov a Reagan.
- a) Archie Brown, „The Gorbachev Revolution and the End of the Cold War,“ in: Leffler M., Westad, O. A., *The Cold War, vol III*, Cambridge University Press 2010, s. 244-266.
 - b) Beth A. Fischer, „US Foreign Policy under Reagan and Bush,“ in: Leffler M., Westad, O. A., *The Cold War, vol III*, Cambridge University Press 2010, s. 267-288.
- 11) Studená válka: střet ideologií a kontrakultura
- a) Engerman, D., „Ideology and the Origins of the Cold War, 1917-1962,“ in: Leffler M., Westad, O. A., *The Cold War, vol II*, Cambridge University Press 2010, s. 20-43.
 - b) Jeremi Suri, „Counter-Cultures: the rebellions against the Cold War order 1965-1975,“ in: Leffler M., Westad, O. A., *The Cold War, vol II*, Cambridge University Press 2010, s. 460-481.
- 12) Konec studené války
- a) Adam Robertts, „Incredibly swift Transition: reflections on the end of the Cold War,“ in: Leffler M., Westad, O. A., *The Cold War, vol III*, Cambridge University Press 2010, s. 513-534.

b) Jacques Lévesque, „The East European Revolutions of 1989,“ in: Leffler M., Westad, O. A., *The Cold War, vol III*, Cambridge University Press 2010, s. 311-332.

Výběr z další doporučené literatury:

Alperovitz, G., *Atomic Diplomacy: Hiroshima and Potsdam: the Use of the Atomic Bomb and the American Confrontation with Soviet Power*, New York: Simon and Schuster, 1965.

Barša, P., *Hodina impéria. Zdroje současné zahraniční politiky USA*, Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2003.

Brown, A., *Vzestup a pád komunismu*, Brno: Jota, 2011.

Drulák, P., *Metafory studené války. Interpretace politického fenoménu*, Praha: Portál, 2009.

Durman, K., *Útěk od praporů: Kreml a krize impéria, 1964-1991*, Praha: Karolinum, 1998.

Gaddis, J. L., *Studená válka*, Praha: Slovart, 2006.

Gaddis, J. L., *The United States and the Origins of the Cold War*, Columbia University Press, 2000.

Garthoff, R., *Soviet Military Policy. A Historical Analysis*, London: Faber and Faber, 1971.

Grandin, G., *The Last Colonial Massacre: Latin America in the Cold War*, Chicago: University of Chicago Press, 2004.

Hobsbawm, E., *Věk extrémů. Krátké 20. století, 1914-1991*, Praha: Argo, 1998.

Holloway, D., *Stalin a bomba: Sovětský svaz a jaderná energie, 1936-1956*, Praha: Academia, 2008.

Kissinger, H., *Umění diplomacie. Od Richelieua k pádu Berlínské zdi*, Praha: Prostor, 1999.

Kolko, G., *Confronting the Third World. United States Foreign Policy, 1945-1980*, New York: Pantheon Books, 1988.

Kolko, G., *Anatomy of a War: Vietnam, the United States and the Modern Historical Experience*, New Press, 1994.

Leffler, M. P., *For the Soul of Mankind. The United States, the Soviet Union, and the Cold War*, New York: Hill and Wang, 2007.

Litera, B., *Studená válka: Mezinárodní vztahy, 1945-1963*, Jinočany: H&H, 1993.

Lundestad, G., *The United States and Western Europe since 1945. From "Empire" by Invitation to Transatlantic Drift*, Oxford: Oxford University Press, 2003.

Luňák, P., *Západ: Spojené státy a západní Evropa ve studené válce*, Praha: Libri, 1997.

Mastný, V., *Studená válka a sovětský pocit nejistoty: 1947-1953, Stalinova léta*, Praha: Aurora, 2001.

Nálevka, V., *Světová politika ve dvacátém století I-II*, Praha: Aleš Skřivan ml., 2000.

Vanden Berghe, Y., *Velké nedorozumění? Dějiny studené války (1917-1990)*, Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 1996.

Vykoukal, J., Litera, B., Tejchman, M., *Východ: vznik, vývoj a rozpad sovětského bloku, 1944-1989*, Praha: Libri, 2000.

Williams, W. A., *The Tragedy of American Diplomacy*, New York: Norton, 1972.